

Etusivu>Perhe- ja perintöoikeudelliset asiat>Varallisuussuhteet avioliitossa ja rekisteröidyssä parisuhteessa>Aviovarallisuussuhteet

Tšekki

1 Onko tässä jäsenvaltiossa lakiin perustuva aviovarallisuusjärjestelmä? Mitä siinä säädetään?

Kyllä.

Tšekkiin lainsäädännön mukaan aviopuolisoille kuuluva omaisuus, jolla on varallisuusarvoa ja jota ei ole suljettu oikeussuhteiden ulkopuolelle, on osa aviovarallisuutta. Aviovarallisuuden sääntely perustuu joko lakiin, sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen.

Lakisääteisessä järjestelyssä aviovarallisuutta on kaikki se omaisuus, jonka jompikumpi puolisoista on hankkinut tai jonka puoliset yhdessä ovat hankkineet avioliiton aikana, lukuun ottamatta omaisuutta,

- joka palvelee jommankumman puolison henkilökohtaisia tarpeita
- jonka jompikumpi puolisoista on saanut lahjana, perintönä tai testamenttisaantona, paitsi jos lahjoittaja lahjaa antaessaan tai perittävä kuolemanvarausmääräyksessään on ilmaissut erilaisen tahdon
- jonka toinen puolisoista on saanut korvauksena luonnollisiin oikeuksiinsa kohdistuneesta aineettomasta vahingosta;
- jonka toinen puolisoista on hankkinut henkilökohtaista omaisuuttaan koskevalla oikeustoimella
- jonka toinen puolisoista on saanut korvauksena henkilökohtaisen omaisuutensa vahingoittumisesta, tuhoutumisesta tai menettämisestä.

Aviovarallisuuteen kuuluu lakisääteisessä järjestelmässä tuotto, joka saadaan yksinomaan jommallekummalle aviopuolisolle kuuluvasta omaisuudesta. Lakisääteisessä järjestelmässä aviovarallisuuteen kuuluvat avioliiton aikana otetut velat, paitsi jos ne liittyvät yksinomaan toiselle puolisolle kuuluvaan omaisuuteen, ja siltä osin kuin velat ylittävät kyseisestä omaisuudesta saatavan tuoton, ja paitsi jos velan ottaa vain toinen puolisoista ilman toisen puolison suostumusta. Tämä ei koske tapauksia, joissa on kyse perheen päivittäisten tai juoksevien tarpeiden täyttämisestä.

2 Miten puoliset voivat järjestää aviovarallisuussuhteensa? Mitä muodollisia vaatimuksia tähän sovelletaan?

Kihlatut ja puoliset voivat neuvotella sopimukseen perustuvista varallisuussuhteista, jotka eroavat lakisääteisestä järjestelmästä. Sopimuksessa voidaan sopia puolisoitten omaisuuden erottelusta, omaisuuden yhteisyyden raukeamisesta avioliiton päättyessä samoin kuin järjestelystä, jossa lakisääteisen aviovarallisuuden laajuutta rajoitetaan tai laajennetaan. Sopimus voi sisältää millaisen tahansa järjestelyn ja koskea mitä tahansa asiaa, ellei sitä kielletä laissa. Sopimus voi koskea aviovarallisuuteen sovellettavan lakisääteisen tai muun järjestelmän laajuutta, sisältöä, soveltamisajankohtaa sekä myös yksittäisiä esineitä tai niiden kokonaisuuksia. Sopimuksella voidaan muuttaa omaisuuden tuleviin osiin sovellettavaa järjestelyä lakisääteisestä järjestelmästä poiketen. Sopimuksella voidaan myös järjestää omaisuussuhteita avioliiton purkautumisen varalta. Aviovarallisuussuhteita koskeva sopimus on tehtävä virallisena asiakirjana (notaarin vahvistamana asiakirjana). Kihlattujen aviovarallisuudesta tekemä sopimus tulee voimaan avioliiton solmimisen yhteydessä.

3 Onko aviovarallisuussuhteiden järjestämistä rajoitettu?

Sopimus voi sisältää millaisen tahansa järjestelyn ja koskea mitä tahansa asiaa, ellei sitä kielletä laissa.

Sopimuksella ei voi sulkea pois tai muuttaa säännöksiä, jotka koskevat perheen tavanomaista taloudenpitoa, paitsi jos toinen puolisoista on lähtenyt yhteisestä kodista ja kieltäytyy palaamasta. Sopimus ei saa seurauksiltaan tehdä tyhjäksi aviopuolison mahdollisuuksia täyttää perheen tarpeita. Sopimus ei saa sisällöltään tai tarkoitukseltaan vaikuttaa kolmansien oikeuksiin, elleivät nämä ole suostuneet sopimukseen. Tällaisella ilman kolmannen suostumusta tehdyllä sopimuksella ei ole oikeusvaikutuksia tätä kohtaan.

4 Mitkä ovat avioeron, asumuseron tai avioliiton pätemättömäksi julistamisen oikeusvaikutukset aviovarallisuussuhteisiin?

Aviovarallisuus raukeaa, kun avioliitto päättyy toisen puolison kuoleman, toisen puolison kuolleeksi julistamisen tai avioeron seurauksena. Puolisoiden aviovarallisuuden rauettua omaisuus selvitetään.

Mitäätöidyn avioliiton katsotaan olevan alun perin mitätön. Määräyksiä, jotka koskevat entisten puolisojen varallisuussuhteita ja -oikeuksia avioeron jälkeen, sovelletaan samalla tavoin miehen ja naisen varallisuussuhteisiin ja -oikeuksiin siinä tapauksessa, että näiden välinen avioliitto on mitätöity.

5 Miten toisen puolison kuolema vaikuttaa aviovarallisuussuhteisiin?

Puolisoiden aviovarallisuus raukeaa, mitä seuraa sen selvittäminen. Aviopuoliso on perittävän lakimääräinen perillinen ensimmäisessä ja toisessa perillisryhmässä.

6 Millä viranomaisella on toimivalta ratkaista aviovarallisuussuhteita koskeva asia?

Tuomioistuimella.

7 Miten aviovarallisuusjärjestelmä vaikuttaa puolison ja kolmansien osapuolten välisiin oikeussuhteisiin?

Lakisääteisessä järjestelmässä aviovarallisuudesta suljetaan pois muun muassa omaisuus, jonka toinen puolisoista on hankkinut ennen avioliittoa. Aviovarallisuuteen kuuluvat avioliiton aikana otetut velat, paitsi jos ne liittyvät yksinomaan toiselle puolisolle kuuluvaan omaisuuteen, ja siltä osin kuin velat ylittävät kyseisestä omaisuudesta saatavan tuoton, ja paitsi jos velan ottaa vain toinen puolisoista ilman toisen puolison suostumusta. Tämä ei koske tapauksia, joissa on kyse perheen päivittäisten tai juoksevien tarpeiden täyttämisestä.

Aviovarallisuutta ja sen osia koskevissa kysymyksissä, joita ei voida pitää luonteeltaan rutiinomaisina, puoliset tekevät oikeustoimet yhdessä tai toinen puolisoista tekee ne toisen suostumuksella. Jos puoliso kieltäytyy antamasta suostumustaan ilman pätevää syytä ja vastoin puolisoitten, perheen tai perheen talouden etua tai jos hän ei pysty ilmaisemaan tahtoaan, toinen puoliso voi ehdottaa, että puolison suostumus korvataan tuomioistuimen päätöksellä. Jos toinen puolisoista tekee oikeustoimen ilman toisen puolison suostumusta silloin, kun suostumus vaaditaan, toinen puoliso voi vedota tällaisen toimen pätemättömyyteen. Jos osaa aviovarallisuudesta on tarkoitus käyttää toisen puolison liiketoimintaan ja jos varallisuusarvo, jota on tarkoitus käyttää, ylittää puolisoitten varallisuussuhteisiin nähden kohtuullisen määrän, ensimmäinen tällainen käyttö edellyttää toisen puolison suostumusta. Jos toisen puolison suostumusta ei ole saatu, tämä voi vedota tällaisen toimen pätemättömyyteen. Jos osa aviovarallisuudesta on tarkoitus käyttää osuuden hankkimiseen yhtiöstä tai osuuskunnasta tai jos osuuden hankkimisen seurauksena on yhtiön tai osuuskunnan velkojen takaaminen laajuudessa, joka ylittää varallisuussuhteisiin nähden kohtuullisen määrän, on saatava suostumus toiselta puolisolta, joka voi vedota tällaisen toimen pätemättömyyteen, jos suostumusta ei ole saatu.

Jos puolisoilla on sopimusjärjestely, sopimus ei saa sisällöltään tai tarkoitukseltaan vaikuttaa kolmansien oikeuksiin, elleivät nämä ole suostuneet sopimukseen. Tällaisella ilman kolmannen suostumusta tehdyllä sopimuksella ei ole oikeusvaikutuksia tätä kohtaan.

8 Lyhyt kuvaus aviovarallisuuden jakautumisesta, mukaan lukien ositus, jako ja myynti, tässä jäsenvaltiossa.

Jos yhteinen omaisuus likvidoidaan tai hajotetaan tai jos sitä pienennetään määrällisesti, voimassa olleet yhteiset velvollisuudet ja oikeudet kumoutuvat selvityksen yhteydessä. Jos määrällisesti pienennettyä, likvidoitua tai hajotettua yhteistä omaisuutta ei ole selvitetty, yhteistä omaisuutta koskevia säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin.

Omaisuuksien selvittäminen ei saa vaikuttaa kolmansien oikeuksiin. Jos omaisuuden selvittäminen vaikuttaa kolmannen osapuolen oikeuksiin, tämä voi pyytää tuomioistuinta toteamaan, ettei omaisuuden selvittämisellä ole oikeusvaikutusta tämän kolmannen osapuolen suhteen. Velkajärjestelyllä on vaikutuksia ainoastaan puolisoitten välillä.

Etusijalle asetetaan puolisoitten välinen sopimus yhteisen omaisuuden selvittämisestä, jos tämä on mahdollista (esim. avioeron tai yhteisen omaisuuden määrällisen pienentämisen yhteydessä). Selvityssopimus tulee aina voimaan päivänä, jona yhteinen omaisuus likvidoidaan tai hajotetaan tai jona sitä pienennetään määrällisesti, riippumatta siitä, tehtiinkö sopimus ennen yhteisen omaisuuden likvidointia tai hajottamista tai sen pienentämistä määrällisesti vaiko sen jälkeen.

Selvityssopimus vaaditaan kirjallisena, jos se tehdään avioliiton aikana tai jos selvityksen kohteena oleva asia on sellainen, että omistusoikeuden siirtämisestä vaaditaan kirjallinen sopimus (esim. kiinteän omaisuuden tapauksessa). Jos selvityssopimusta ei vaadita kirjallisena, toisen puolison on annettava toiselle puolisolalle tämän pyynnöstä vahvistus siitä, miten omaisuuden selvitys toteutettiin.

Jos puoliset eivät pääse sovintoon omaisuuden selvityksestä, kumpi tahansa voi ehdottaa, että päätöksen tekee tuomioistuin. Tuomioistuin päättää selvittämisestä sen tilanteen mukaan, jossa yhteisen omaisuuden likvidointi tai hajottaminen tai sen pienentäminen määrällisesti tuli voimaan.

Selvittämiseen sovelletaan seuraavia sääntöjä:

- a) puolisoitten osuudet selvittävistä omaisuuksista ovat yhtä suuret
 - b) kumpikin puolisoista korvaa sen, mikä yhteisestä omaisuudesta on käytetty hänen muuhun omaisuuteensa
 - c) kummallakin puolisoista on oikeus pyytää, että hänelle korvataan se, minkä hän on käyttänyt muusta omaisuudestaan yhteiseen omaisuuteen
 - d) huomioon otetaan huollettavina olevien henkilöiden tarpeet
 - e) huomioon otetaan se, miten kumpikin puolisoista huolehti perheestä, erityisesti lapsista ja perheen taloudesta
 - f) huomioon otetaan se, millainen osuus kummallakin puolisoista oli yhteiseen omaisuuteen kuuluvien omaisuusarvojen hankkimisessa ja ylläpitämisessä.
- Jos aviovarallisuuteen kuulunutta omaisuutta ei ole selvitetty tai selvityssopimusta tehty kolmen vuoden kuluessa yhteisen omaisuuden likvidoinnista, hajottamisesta tai pienentämisestä määrällisesti eikä omaisuuden selvitystä ole haettu tuomioistuimen kautta, puolisoitten tai entisten puolisoitten katsotaan selvittäneen omaisuuden siten, että

- a) aineellisen irtaimen omaisuuden omistaa puolisoista se, joka omistajana käyttää sitä yksinomaan omiin, perheensä tai perheen taloudenpidon tarpeisiin
- b) muun aineellisen irtaimen ja kiinteän omaisuuden katsotaan olevan yhteisomistuksessa samansuuruisin osuuksin
- c) muut varallisuus-oikeudet, saatavat ja velat ovat molempien yhteisomistuksessa, ja niiden osuudet ovat samat.

9 Millä tavoin kiinteä omaisuus rekisteröidään ja mitä asiakirjoja tai tietoja siihen vaaditaan?

Oikeustoimi, jolla kiinteään omaisuuteen kohdistuva esineoikeus luodaan tai siirretään, sekä oikeustoimi, jolla tällaista oikeutta muutetaan tai jolla se peruutetaan, on tehtävä kirjallisesti. Jos julkiseen rekisteriin merkittyn kiinteään omaisuuteen kohdistuva omistusoikeus siirretään, tällainen omaisuus katsotaan hankituksi merkitsemällä se tällaiseen rekisteriin.

Päivitetty viimeksi: 14/12/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.